

ACC. N:o M. 8482 : 1-52.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår: årskr. 1949

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

Originella personer, marknader m.m.

s. 1-52.

ACC. N:o M. 8482:1.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I B-måla var en gammal båtsman bosatt, som också var en lustig kurre. Både han och hans hustru Botta voro mer än lovligt enfaldiga och dumma. En gång var Sone Pamp, så hette han, på slätterarbete i Elsebröna, i sina byxor hade han ett par knappar, som förr suttit i hans båtsmanskläder, sådana knappar voro ganska massiva, gjorda av mässing och nästan oslitliga, så vid ett tillfälle då han låg och brynade lien, råkade han att tappa den ena av sina knappar, då hade han ej tid att leta efter den men om söndan gick han dit, till stället där han miste den, tidiga om morgonen samt låg på knä och lätade efter den mest hela söndan. Han plockade upp mest varje grässtrå så att marken blev svart på många famnars omkrets, , hittade dock ingen knapp ty en av drängarna hade funnit den och kastat bort den. Han baklagade förlusten på följande sätt: " Det var fanken till skada på den bysseknappen han hade varat (hållit ut) i min tid och barn efter mig ."

Då han gift sig med Botta inköpte han ett torpställe där

ACC. N:o M. 8482:2.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han skulle bryta åker och hade för denskull legt en person att hjälpa sig därmed, då det lidit till middag kom Botta ut på backen för att kalla på dem, hon gjorde detta sålunda: "Kommen nu in o äjten min mād, vad de höjte jag har glömt att nuigen."

En gång hade han skaffat sig en hund och som det hos Sone såväl som andra var ont om matbitarne fick Botta för sig en dag att sänka hunden. Tog honom fördenskull i famnen utan att binda fötterna på honom och gick ner till den närbelägna Ysjön, gick där ut på en så kallad falk (så kallas gamla träd som ligger från land ut i sjöärne dit de kanske för hundra år sen störtat ner) en 7 a 8 alnar från land samt tog sats för att kasta ut hundkräket, denne anade väl oråd ty han sprätte till så Botte ramlade i sjön. Själv kom han i vattnet andra sidan om fällan, samm med några tag i land och sprang hem. Så lätt klarade inte Botta skivan, hon lyckades väl få tag i en från fällan utstående gren så att hon kunde hålla huvudet över vattnet men fötterna sjönk ner i den lösa gyttjan och där satt hon fast, men Herr

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8482:3.

Landskap: Blekinge
Härad: Bråkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gud vad hon skrek, först buade hon som en ilsken unge som fått stryk sen började hon via som en gris när han skall på slaktbänken . Vi andra sidan av sjön var en dräng sysselsatt med att harva potatis, han hörde nog oljudet men brydde sig inte till en början om det ty han trodde att det var Sone Pamp, som ringde sin gris så att det var den som skrek. Långt om länge begrep han att det var nog ändå en människa som åbäkade sig så vådligt varför han band hästarne och lagade sig iväg mot det håll han hörde skriket. Sjön är rätt stor så att till en början kunde han inte se någon men om en stund kunde han se att något liknande ett människoansikte omvärvt av långt svart hår stack upp över vattnet vid motsatta sidan av sjön. Han stannade och blev rädd, ty nu trodde han att det var skogssnuvan som stupat i vattnet. Nu hade även Sone hört skriket och kom i fullt galopp samt hjälpte sitt äkta viv på det torra varpå han ledde upp henne för backen och hem. Där kom hunden dem till mötes, när Botta fick se hunden sa hon : " Å jämnen blev du väster

ACC. N:o M. 8482:4.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

du med din stackare. "

Då några år gått och Sone arbetat upp sitt torp, skaffade han sig en hästkrake. Han körde och plogade för sommaren, på hösten var han så utmärglad att han knappt kunde gå. En gång Sone varit i Karlshamn och på hemvägen skulle uppför de branta Brönaliderna vägrade hästen att gå längre, Sone gick då fram tog hästen i luggen och sa med gråten i halsen: " Jag har nog varit snåler mot dig Polle lille men tyar du gå hem så skall jag genast gå ner till bondens mosse och stjäla några havrenekar (havrekärvor) till dig.

ACC. N:o M. 8482 : 5.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I B-måla bodde hos sin äldre bror, som då ägde en liten gård, en person kallad Net-Lassen, som aldrig gjorde annat hela sin levnad än fiskade. Arbeta kunde han inte lära sig annat än kreta " liaknaggar " men dessa gjorde han bra. Han var betraktad som lite konstig, samt var från sin födelse tills sin dödsdag lika skallig och blank i huvudknoppen, som en tig' garkrycka i handtaget åtta dar före jul. Men i konsten att ljuga ihop lögnhistorier om sitt fiskeri, har vi aldrig haft hans mäke. En gång han kom till "hejorna" vid Öllesjön låg Måns i Q-åkra och åt meraffton, oxarna han körde stod och tuggade " drop ", (idislade) så sa Masse till Lasse: " Tag och kör oxarna ner till sjön och vattna dem mens jag får maten i mig." En sådan småsak kunde det gå för sig att få Lasse till att göra och han var även villig, att göra det denna gång. När han så kom ner till sjön, gick oxarna ut ett stycke så att Lasse fick gå ut på en fälla där låg vid kanten. Under det han gått över mossen hade en mängd jord fastnat vid träskorna och som han nu stod

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8482:6.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Åsarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på fällan tyckte han, det kunde passa att sparka bort den, lyfte därför på foten och sparkade till ett par gånger mot fällan, denna gjorde emellertid en volt, så Lasse ramlade framstupa i vattnet och släppte tömmen. Det han trott vara en fälla, var emellertid en jättestor gädda och när Lasse släppte tömmen, bar det inte bättre till än att gäddan fick tömmen i gapet och drog oxarna med sig ut åt halva sjön, varpå oxarna fortsatte att simma rätt över sjön till Törneryd mark, där de gingo i land. Massee hade ingen annan råd än att gå omkring sjön uppom Pergårda såg samt ut förbi Ströamo till Törneryd efter dem, så att han kom inte tillbaka med dem förrän morgonen därpå, "men väl va, sa Lasse, att han själv låg och såg hur det gick till, annars hade jag blitt tjuv för oxarne och jag var ju så oskyldig, som det barn som är fött i dag."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o

M. 8482:7

Landskap: Blekinge.....

Upptecknat av: August Holmberg.....

Härad: Bräkne.....

Adress: Svängsta.....

Socken: Asarum.....

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång så berättade han var jag vid Tredjesjön om vintern och "ångade" göddor, jag visste nog att där var stora göddor men de var ändå större än jag nånsin kunnat förmoda. Jag hade huggit ut mina krokar och stod och väntade på napp, några krokar från där jag stod såg jag att en stalle rätade sit och med detsamma yrde reven ner i vaken så det sa tjorr efter att, jag sprang dit och härvade upp men fick inte mer än hälften av reven tillbaka, gödden hade tagit både betet, kroken och halva reven. Det var mej en daggare, tänkte jag, tog så den starkaste reven jag hade satte på ett vackert bete och släppte ner det i vaken, jag hade inte gått mer än några steg för rän det fällde på samma ställe, jag sprang tillbaka och högg till, men det kan du tro var en gödda som kunde fäkta med en räv, jag hade den uppvid vaken många gånger men måste släppa efter igen tills äntligen jag kände att den började tröttna då halade jag upp na och hon låg på isen så lång som en liten sågstock. Det hade inte frusit mer än några nächter så isen var

Landskap: Blekinge*Upptecknat av:* August HolmbergLUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV*Härad:* Bräkne*Adress:* Svängsta.*Socken:* Asarum*Berättat av:**Uppteckningsår:**Född år* 1860 *i* Björnamåla, Asarum

inte mer än fyra tum tjock och veta du, hon var goför att slå stjärten i isen så den sprack på många håll. Så fick jag för mig att gå fram till Tattamåla och sälja min duktiga gädda. När jag kom dit var folket nere och åt middag samt hade satt sina träskor i farstun. Där lade jag också gäddan mens jag gick in och accordera om affär, jag blev bjuden på middag jag också, så att jag kom att dröja inne längre än arbetsfolket, jag hörde då därifra jag satt att den ena drängen grälade på den andre för att han kastat bort hans ena träskostövel. Gäddan köpte de emellertid och jag måste gå efter ett par bockar och sätta på gården samt lägga en vagnsfjöl på dem till ha gäddan på, mens att de rensade den, ty den var för stor att ha på köksbordet och vet du, hon slog med stjärten så att bågge pigorna tydde inte hålla den utan jag måste gå efter ett rep och binda den fast. När de så skar upp den så kan du tro på fan om inte gäddan legat i farstun och sväljt ner drängens träskostövel, och du kan tro, där fanns rom i den också, det blev två stora

ACC. N:o M. 8482:9.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår: _____

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av: _____
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

baljor bara av rom.

En gång må du tro, jag var bra nära att sänka mig i Hal-lasjön, berättade han vidare, det var så att jag satt ur ålarev (långrev) där två nätter på rad och inte fått ett liv. Jag vi-sste nog att näcken hållde till där, men tänkte som så, kan du ett så kan jag ett annat, jag skall väl lura dig till sist, så tredje natten tog jag och band en kniv i vardera ändan på reven, men då kan du tro att det blev fisk så det förslog jag fick många pund den morgonen, så till slut kom jag till ett ställe där en gammal ek står och hänger med grenarna långt ut över vattnet. De understa grenarna är så nära vattnet att man får böja sig ner då en ror fram därunder. Just inunder eken fick jag en stor ål och dras med och den hade på något sätt krängt bland rötterna i bottnen så att kroken hade gått ut på sidan på honom, just som jag skulle dra upp honom, slog han stjärten om en rot, så det var på ett här när att jag stupat på huvudet

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:10.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i vattnet. I förargelsen slängde jag upp den rätt häftigt så att han kom att att slänga sig två gånger runt om en av ekegrenarna och på samma gång råkade kroken hugga fast i ändan på honom, som jag då böjde mig fram för att lossa den gled ekan undan för mig så att jag hängde endast i reven samt det tag jag fått i ålen. Hade det inte turat sig så att kroken huggit fast i stjärten på honom så hade jag snart druckit duskål med aborrarna men jag fick hänga där en bra stund innan folk kom och hjälpte mig därifrån. Jag kunde ej simma så att jag kunde ej ge mig i vattnet. Men du må tro det var en bra ål, när jag flått honom spännde jag ut skinnet och då det var torkat gjorde jag mig en fiskepåse av det och det är så stort att det rymmer nära två skäppor fisk.

ACC. N:o M. 8482://,

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I sin bärndom kom Lasse illa ut en gång för en varg, om detta berättar han följande.

Hans mor, ty en sådan hade han haft, men far påstod han, att ingen behövde, ty jag har inte haft någon, jag har likaväl vuxit upp, sa han. Som sagt, hans mor hade skickat honom ett ärende upp till Ölje hult. På hemvägen hann han inte längre än till Borvamåla mark då det började skymma så att han var tvungen att se om han kunde finna någon skogskoja att tillbringa natten uti. Turade sig så att i en heja han kom till var en liten ängaladå han fick syn på, där gick han in och kröp ner och lade sig samt sov till ljusa dagen. När han då vaknade och tittade sig omkring förvånades han över den mängd av kläder och kopparkärnl samt husgerådssaker som fanns i ledan. Kan undra om här finns mat också tänkte Lasse och mycket riktigt i en stor låda som stod borti hörnet fanns mat i överflöd. Här är bestämt Näcken hemma, tänkte Lasse men det är väl därför inte farligt att smaka på hans håvor, varpå han satte sig ner och tog in ett rik-

ACC. NR M. 8482:12.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-tikt skrovsmål. Bäst han satt och mumsade hörde han röster utanför och in trädde ett par beryktade stortjuvar som för tillfället begagnade lådan till förrådsplats för sitt tjuvgods. När tjuvarne fingo se Lasse hade de först tänkt att dränka honom i sjön som en kattunge, men han bad så bevekande om sitt liv att de istället togo och stuade ner honom i en stor gammal brännvinstunna där låg tom på backen, kastade lite mat till honom varpå de slog igen bottnen rullade tunnan utför backen och läto honom vara. Lasse var nu inte i stort bättre belägenhet än om de dränkt honom ty ut kunde han inte komma och fastän det gick lite längsammare så begrep han att slutet var föregående stående även här. Till all lycka hade tunnan blivit liggande med sprunthålet uppåt så att han kunde åtminstone se dagsljuset. Så mot kvällen kom en hungrig varg och strövade genom marken fick syn på tunnan samt kom fram och luktade på sprundet. Han var strax på det klara med att det kunde bli ett värgamål av Lasse bara han kunde komma åt honom. Flera gånger gick han runtom tunnan men utan resultat. Till slut satte han ändan

6

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:oR

M. 8482:13.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till sprundet, antagligen för att släppa en fjert på Lasse, men bar sig inte bättre åt än att svansen kom in i hälet. Lasse grep genast med båda händerna om rumpan och höll fast. Vargen blev nu rädd och satte av i full fart släpande tunnan med sig bäst som det var törnade den mot en sten så att den ena bottnen lossade. Nu tyckte Lasse det såg ljust ut släppte därför vargens rumpa tackade för god skjuts, kröp ut och lagade sig mot hemmet. Men du må tro, sa han, det var inte möet me humöret, de kunde köpt mitt liv för fyra styver när jag låg i tunnan och inte kunde komma ut.

Sitt födelseår visste inte Lasse själv men han höll så tämligen reda på hur många gånger han fyllat år och genom och genom att räkna därefter var han född omkring 1820. Om han blivit konfirmerad visste heller ingen, det troliga är att han var en fullblodig hedning ty i bok förstod han inte en enda bokstav, om han höll en bok rätt eller avigt var för honom det-samma, så mycket egendomligare förefaller det att han kunde äga

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8483:14

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en så livlig fantasi som han i alla sina historier tydligt visade. Hans hälsning så han träffade någon var alltid denna: "Antan vill du köpa en möjt (metrev) eller byta rakkniva".

Erhöll han något sade han aldrig tack. Jag minns en vinter, jag var med far min i H - hulta-marken och högg bjälkar, kom han många gånger till oss och då brukade far alltid taga fram dosan och bjuda honom på en pris snus, Lasse nyttjade själv tobak m.m. tog gärna en pris snus då sådant bjöds samt sa alltid då han lagt in en mullbänk: "O ja blir skyldig så moet för gamla snusbosse så jag tya aldrig betala hatt," men sa aldrig tack och aldrig goddag. De fiskarhistorier jag här berättat är blott ett korn i högen av alla de han satte ihop. Jag kom bortåt hans hemtrakt under mina strövtåg på jakten ett par gånger då jag var en trettio år, han var då en gammal gubbe på omkring sjuttio år men talte om sina lögner lika fermt som förr dom. Emedan aldrig ett hårstrå växte på hans huvud var han alltid klädd i en tätt åtsittande mössa så genomdränkt av svett som den varit insmord med hästister. Mössan var det första

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482 :15.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han tog på sig då han steg upp om morgonen och det sista han tog av sig om kvällarne. Hans fotbeklädnad var träsko om sommaren och träskostövlar om vintern annan skodon hade han aldrig havt, han sa själv att han aldrig variti kyrkan och aldrig i Karlshamn. Han dog troligtvis 1905.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8482:16.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På 1820 talet var det illa beställt med barnens skolgång. En och annan gammal marinsoldat kunde ibland för en kortare tid slå sig ner hos bönderna i skogsbygden och lära barnen läsa mot en ersättning av 6 skilling i veckan pr. elev samt födan i den gård där han vistades. Klart är att fattigmans barn som bodde långt bort i markerna fingo alldeles undvara någon undervisning. En och annan soldat kunde skriva men det var långt ifrån alla. Omkring 1830 talet vistades i min hemtrakt en sådan gammal soldat vid namn Pihl, i dagligt tal kallad Pilen, ett lustigt gammalt original, tog gärna en sup eller två, men var förövrigt en beskedlig, oförarglig person. Vid ett tillfälle hade han en pojke som hette Johannes, bland sina elever. Johannes var född bondson och var rik varför han liksom andra bondbarn skulle "skolas" som det hette fastän han ingenting kunde lära ty han var en dumbom och halvidiot så länge han levde. Bokstaven k kunde han ej uttala utan sa alltid " ky " istället för enbart k. " Meskänkane " (Pilens uttryck då han svor) ska du sia k din drummel och inte

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8482:7.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ky sa Pilen till honom. Näggu sier jag ky sa Johannes. Mes-
känken om inte du sier k skall jag kya dig sa Pilen. Ky sa Jo-
hannes ännu högre och fick med detsamma ett slag av Pilens käpp
så att det sa tjo i skallen på honom. Dä ky liaväl sa Johannes
och är det inte ky så ä det skopinna i stövlarna du djävla
pilgubbe så tog han sin katekes i lommen och gick hem och så
var hans skolgång slut.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8482 :18.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den Johannes här omtalas var i alla sina dar en riktig stolle. En gång han bevistade ett husförhör i Hoka skola inför en präst som hette Bokander skulle han läsa ett vers i nya testamentet, men stod och hackade på orden så att ingen blev klok på vad han sade, tittade så upp en gång och fick se att en person kallad Björn-Ingas-Mathis, skrattade åt hans försök att läsa. Då slog Johannes ihop boken, tittade bort på prästen och utbrast: " Nu läs ja inte or mera gu icke , " Hur kan det komma sig sa prästen. Jo för karusserompans Mathis i marken står och grinar åt mig. Han skrattar no inte åt dig sa prästen. Jo gu gör han så han har allt begynt sa Johannes.

Tjogtals historier om hans bakvända sätt såväl i tal som beteende berättades om honom men alla voro av så rå och grovkornig art att de ej lämpar sig att återgiva i skrift. Alla han kom i beröring med roade sig på hans bekostnad. Rätt gammal gifte han sig samt köpte sig en liten gård bort i H-dalen i Hoby socken, lät brandförsäkra sina hus rätt högt och en vacker

ACC. NR M. 8482:19.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

dag fick hans kärring för sig att tutta på härligheten för att komma i besittning av försäkringssumman. Brandförsäkringsbolaget hade emellertid fått nys om saken och istället för pengar fick hon många års fängelse.

Under hela sin levnad brukade Johannes varje vår gå omkring i bygderna ganska vidlyftigt och tigga om utsädesvärd. Kom så en gång på ett ställe där jag arbetade, jag kände då honom ej igen men av hans samtal med bonden jag arbetade åt förstod jag vem han var samt frågade honom. "var här du din kärring nu Johannes", han strök den långa luggen ur pannan tittade på mig med en förvånad uppsyn och sa, " angår det dig med min kärring ."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N.R M. 8482 : 20.

Landskap: Blekinge *Upptecknat av:* August Holmberg
Härad: Bräkne *Adress:* Svängsta.
Socken: Asarum *Berättat av:*
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Marknader och auktioner besöktes av allmänheten mycket mera än vad nu är fallet och sällan avlopp sådana tillställningar utan blodiga slagsmål. Sålunda hände sig en gång vid höstmarknaden i Karlshamn att en del hantverksgesäller kommo i gruff med en samling bonddrängar och jagade dem ett stycke utom Norreport, det samlades emellertid snart till mera drängar och bondpojkar så att nu var det Karlshamnsboarnas tur att retirera inom stadens område. Gatpojkarna drogo emellertid försorg om att oväsendet bekantgjordes om hela stan så att en massa mera gesäller, sjömän, sjåare och dylika strömmade till och på nytt fingo lantborna vika enligt utsago ända upp till Asarum. Från flera håll ankommo flera drängar och ungdom så att ännu en gång jagades stadsborna tillbaka till Norreport. Nu var emellertid sinnena riktigt upphetsade och ännu flera stadsboar kommo till så att än en gång kördes lantboarna upp till Asarums offerkälla. Men nu började skjuts på skjuts med friskt manskap från Froarp, Torstarp, Torarp och Mörrum ankomma och

ACC. NR M. 8482:21.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

nu levererades batalj utav tusan, var och en slogs som han befunnit sig på slagfältet, skrik, tjut, svordomar och hämnderop hördes långa vägar. Kronofogden, länsmannen och stadsfiskalen till häst samt Karlshamns båda poliser till fots blandade sig nu i leken för att om möjligt styra de stridande och ganska många lantboar blevo överridna bland annat en G. Karlsson från Gungvala, blev överriden av kronofogden och fick låret avbrutit, så att han blev halt för hela sitt återstående liv. Många andra blevo svårt skadade och måste bäras undan samt fick intaga sängen långa tider. Huruvida någon blev ihjälslagen har jag mig ej bekant. Då stadsboarne jagats tillbaka till Stampebron över Mieån försökte såväl dessa som ordningsmakten till det yttersta att här hejda den framstormande skaran lantboar men ingenting hjälpte. Handlöst vräktes allting undan och stadsboarne förföljdes in till Norreport, nu tycktes dock de stridandes iver att vilja avstanna och lånt om längre tågade lantboarne hemåt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8482 : 22.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Detta var det vildaste slagsmål som någon i mannaminne vet att berätta och gav ännu ämne till samtal en hel mansålder efter att det passerat. Då någon av de som varit med i bataljen någon gång berättade härom, brukade vi smättingar med intresse och beundran åhöra honom önskande att vi också en gång fingo komma med på ett dylikt storslaget extra-nöje.

Den tidens auktioner voro också titt och ofta präglade av samma lek fastän det här stannade inom trängre gränser, sällan flera än 3 eller 4 deltogo i ett sådant slagsmål och föranleddes vanligtvis därav att någon eller några ungdomar från angränsande byalag ankommit. Dessa blevo då merändels utsatta för fornärmelser och som de ej tålde sig därmed var snart ett slagsmål i gång. Det var den tidens sed, den som sloga likast ansågs som en karlakarl men den fogliga och sansade personen ansågs däremot som en mes. Vi småpojkar följde alltid med största intresse dylika bataljer och levererade oss emellan ofta dylika kalabaliker då vi stundom dunkade om varandra så pass att om nutidens skolpojkar fingo så mycket stryk lipade de en hel månad men vi hade ett

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8482:23.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

slags särskild regel om någon utan utan att säga ifrån lömskt
smög sig på en annan och slog honom med en kniv eller en sten
så klädde vi alla samfällt efter honom det skulle som vi sade,
vara ärligt slagsmål.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8482:24.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnåmåla, Asarum

Då jag började skolan hade vi lärare som utgått från seminarium. Ett av deras svåraste göra med oss pojkar var att utrota vildheten och benägenheten för krakel som fanns hos oss. Jag själv fick tjogvis gånger stå vid väggen för att jag slagit någon av mina skolkamrater. Ibland om kvällorna då vi slutat kunde han taga mig med sig in i sitt rum samt på det varmaste vädja till min bättre människa, jag vet mycket väl, kunde han säga, att så gott utrustad som du förövrigt är på huvudets vägar själv inser hur illa du gör mot dig själv genom dina upphörliga krakel och slagsmål med dina kamrater, din framtid blir sorglig om den fortfar så här. Jag lyssnade nog till vad han sa, men måste erkänna att under hela min uppväxt och långt efterat fanns intet näje jag så gärna var med om som ett litet trevligt slagsmål, trots att jag slälv ibland blev rätt illa både slagen och knivskuren. Då jag blivit en 30 års kom jag att ett par somrar ha arbete i hemorten och besökte då min gamla vörda lärare (han var då bosatt i en annan församling) Då vi bland annat

ACC. NR M. 8482:25

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kom att tala om mitt lynne såsom pojke berättade jag honom min levnads händelser, efter åhörandet utbrast han: " Det förvärnar mig mer än mycket att du gått klar för fängelset all din tid och å andra sidan att du ej blivit ihjälslagen med ett sådant lynne som vad du har."

Det var i alla fall ett härdat släkte som då växte upp. Försakelser och umbäranden hörde till ordningen för dagen och vekligheten var bannlyst. Jag mins en gång jag kom in till en gubbe " Jonas Pik " han satt och gjorde kvastar, bäst han satt och kretade till sina kvastgrenar slant kniven så att han rände tvärt in igenom låret, just då kom hans hustru in från köket. Jonas satt helt lungt kvar på sin trebenade stol tittade upp på kärringen och visade på spetsen av kniven der han stack ut genom låret och sa: " Se du där sitter han (kniven) va då inte en fan som påtade hål på låret på mig ."

Därpå drog han ut kniven, steg upp och gick bort i ett hörnskåp, tog fram en brännvinsflaska slog upp lite brännvin på ett tefat badade såret först därmed lade sedan hålen fulla

ACC. NR M. 8482:26.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med fnösksvamp varpå han satte sig till sitt kvastarbete på nytt
lika munter och frysigt som vanligt. Jag hade tyst åskådat hans
beteende och fast jag inte var så gammal hade jag både sett och
varit med om åtskilligt, men tänkte ändå för mig själv, att
nog var Jonas en besker gubbe.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M.8482:27.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En höst då jag var omkring 7 a 8 år var fram mot jul väder blit och vackert utan snö så att allt slags utearbete obehindrat kunde pågå. Vår dåvarande bonde hade lejt 2 st. arbetare " karl Orre " och J. Strömbäck att lägga ett par famnar dubbeldär gärdesgård av sten. Sten fanns mycket gott om längsåt där gärdesgården gick fram fastän den fick brytas upp och vältas fram. Detta skulle de göra samt lägga upp den 2 alnar högt. För alltsammans erhöllo de i betalning tre dalar (50 öre) pr famn. Då nu vardera av gubbarna hade 5 a 6 barn att försörja så kunde det ju omöjligt bli annat än svältföda alldenstund då det gick som allra bäst de endast kunde lägga 4 famnar pr dag båda. varje middag brukade att gå in där vi bodde, strax vid arbetsplatsen för att kunna värma sina potater i den varma askan i spisen. Under ett par månaders tid som deras arbete pågick såg jag dem aldrig ha annat än en skiva grovt bröd, litet grovt salt i en träask samt ett tjog potater pr man till middag. Då potatisen blevo varma skalades de inte utan endast

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:28.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

torkades bort askan mot byxan varpå "päran" bröts av på mitten den avbrutna ändan doppades i saltet stacks i munnen och förstärdes, brödet doppades likaså i saltet innan det åts. En försvarlig klunk källvatten ovanpå alltihop och så var det kalset hållet. Trots denna usla föda voro de båda friska och starka och vältade upp stenar så stora att det förvånade mig. Muntra och glada voro de också så att intet tycktes bita på den tidens människor.

Bed våra tiders socialistter att göra maken till detta och jag undrar just vad svaret skulle bliva.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:29.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Även dåtidens kvinnor voro härdade. Så till exempel då en kvinna låg i barnsäng förekom aldrig hos en fattig att barnmorskan hemtades, utan den förmånen tillkom endast bönderna. Min egen mor fick fem barn men hade aldrig hjälp av barnmorskan, var likväl frisk och kry och blev 84 år gammal. Jag var yngst av syskonen och över 40 år då hon dog. Det berättades om en kvinna "Åka-Karna" från H-bygd att hon en gång gått ner till en myr för att plocka blåbär, båst hon gick måste hon sätta sig på en tuva, här blev hon förlöst med en barnunge utan att alls ha någon hjälp, tog därefter barnet och gick ner till Källsjön, litet därpå tvättade barnet i sjön svepte in det i sitt förkläde lade det på en tuva samt fortsatte med bärplockningen tills korgen blev full. Hemkommen fick hon förebråelser av sin gubbe för att hon inte gått hem genast. Å svarade hon helt käckt, "jag skulle väl ha korgen full av bär med mig hem fastän jag fått en unge." Både detta barn och flera hon

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:30.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sedan fick levde upp och lever ännu i dag, men underligt nog
strök hon själv med i sin sista barnsäng ändock att både narn-
morska och Jämshögs doktor då voro närvarande, Denna gång
måste barnet tagas fram med instrument och båda satte till
livet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8482:3/

Landskap: Blekinge
Härad: Bråkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En piga som tjänade i Mörkamåla var bliven i grossess och vid slättertiden var hon så pass trind att det förmodades att hon skulle kunna få barn vilken dag som helst, men hon skötte sina sysslor som vanligt, så även den dagen där skulle vara slätteröl. Vid "merafton" denna dag gick hon in i pigkammaren under det de övriga sutto till bords. Då de sedan började arbeta igen och hon saknades på sin plats, frågade någon bonden var hon höll hus. Å svarade han undvikande hon skulle uträtta lite hemma först. Vid kvällsvarden var hon närvarande och deltog sedan i dansen en lång stund till dess att från kammaren hördes barnskrik. I det hon nu gick från dansen för att se om barnet yttrade hon sin förtrytelse på följande sätt: " Rackans onge som inte kunde tiga så hade jag fått dansa lite till ". Pigan tog emellertid ingen skada av katastrofen varken då om kvällen eller sedan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:32.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En flicka av mina ungdomsvänner tjänade en sommar i Mörrum. Främst hösten började hon på att bli för otymplig att stanna kvar längre och en kväll fick drängen sätta för en häst och skjutsa henne och hennes koffert i vilken hon förvarat sina tillhörigheter till hennes hem beläget över milen från tjänsteplatsen. Vägen blev till slut både backig och knagglig och omsider tog den alldeles slut omkring 10 minuters väg från där som pigans mor ensam bodde i en gammal förfallen stuga. Drängen gick nu fram till stugan för att få gumman till hjälp med att bärta kofferten ty pigan själv var nu bliven så omskakad att hon bara jämrade sig. När de kommo tillbaka till skjutsen funno de tösens sittande på en sten vid sidan om vagnen samt hållande ett litet barn i sitt förkläde. Drängen och modern togo nu kofferten och hon själv tog barnet samt stegade efter, varpå hon gick till sängs men om några dagar var hon uppe och i arbete igen. Hon blev om ett par år gift med den som var far till barnet och har fått flera sedan, men jag tror inte att

ACC. NR M. 8482:33.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

någon barnmorska anlitats till dem heller, underligt nog, ty personen i fråga var ganska klen och smärt till växten.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8482:34.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hur härdade och kraftiga dätidens människor voro måste de ge med sig då missväxt och hungersnöd hemsökte bygderna. Jag mins mycket väl då det om våren 1868 en dag berättades, att en gubbe " Peter Kosk " var funnen död uppe i E-a vång ihjälhungrad liggande vid en bokbuske. Det var vid den tiden att boken nyss börjat att slå ut löv och alla löv som fanns på busken han låg jämte voro avrepade och förtärda. Vid den blivande obduktionen utröntes också att det var all föda gubben på flera dagar erhållit ity att magen ej innehöll något annat än en del gröna boklöv.

En annan gubbe " Murola-Petter " dog även samma år av svält. Men märkvärdigt nog har aldrig under min tid insjöfisket varit så givande som detta år så att hade man lite lämplig redskap kunde man fånga nästan hur mycket som helst. Det var precis som mom försynen på detta sätt gav människorna någon ersättning för vad som felade till deras näring och uppehälle av den växande grödan. Jag mins en gång far och jag varit vid

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:35

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Elmtasjön och fått var sin stor bördå fisk, sa far till mig, kom så skall vi gå och se om hur " Nabba " gubben har det, jag tänker det är ont om brödbitarna för honom. Det var en god bit, nog en fjärdingsväg att gå dit gubben bodde. Vi fann honom liggande till sängs sjuk och svag, (han var ensam i sin stuga) på spisen stod en gryta i vilken han kokat en blandning av bokbark, finskuren halm samt ett par gamla benknotor av ett fäkreatur. Knotorna hade han fått hos bondens efter att de först en gång kokat soppa på dem. Jag fick fatt i träspannen och gick till källan efter vatten medan far tömde grytans innehåll på marken. Därpå satte vi på grytan full med fisk, jag fick fatt i yxan och gav mig ut i skogen efter ett par torra furor och högg sönder så att vi fick bränsle. Då fisken var kokt skall jag säga att gubben åt ett mål som inte var falskt, han riktigt slukade fiskarna med både ben och fjäll. Far sa, när vi gick därifrån, du skall få se att gubben äter till dess han dör, han slökmaten som en sulten räv. Hur det gick vet jag inte, ty vi bodde

ACC. N:o M. 8482:36.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

långt därifrån och kom inte vidare åt det hållet den sommar
en ty vi hade fiskrika sjöar runt om där vi bodde utan att
behöva gå så långt. Det spordes i alla fall inte att han
hungrade ihjäl.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8482:37.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vårt fattigväsende var icke då så ordnat som nu, utan om någon behövde understöd fick han vistas vissa dagar hos varje bonde inom sin rote, men detta förekom ej utan att understödstagaren var så gammal och kraftlös att han ej orkade gå, kunde de detta så var det vanliga att gå i bygden och tigga varvid de stundom kunde ströva flera socknar omkring.

År 1868 fanns vart man kom en väldig massa tiggare både yngre och äldre. Jag lärde detta år känna ganska många pojkar såsom tiggare, vilka jag sedan inom olika socknar återfunnit i ganska goda omständigheter. Många såsom brukare eller innehavare av mindre hemman och lägenheter. Detta år delades ut av kommunen en mängd bakat bröd till de fattiga vanligtvis 2 st. 18 skillings bröd till varje hushåll. Sågskärare Ola Möller delade ut dessa inom vår rote, därifrån även jag hämtade 2 bröd till vårt hem. Men ett sådant understöd var som en droppe i havet, de nädlidande voro för många och skörden blev i våra orter fasligt liten. På elva veckor kom ej en droppe regn

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482 :38.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

men en bränning sol från en klar himmel dag efter dag alldeles förbrände både grödan och betet för kreaturen. De gamla berättade att sådan torka och missväxt ej varit i landet sedan år 1826, då skulle torkan varit så svår att alla lövträd långa vägar från Torstarp till Södra Hoka voro gulnade och förvissnade.

Svårt var det i alla fall, jag har vid mognare år träffat och samtalet med många av mina jämnåriga som med fasa ännu påminna sig hur mycket de fingo svälta detta år.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:39.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N:r 1 B.

Beriktigande:

I 2:dra årgången av " Blekinge Bygder " står i uppsatsen
" Blekingska ordstäv och talesätt " omnämnt 2 personer. Den
ene i dagligt tal kallad " Karl Orre " (Kolorre) den andre
kallad " Tigge-Massen ". Författaren till uppsatsen A. Wif-
strand, har emellertid råkat få oriktiga meddelanden, varför
jag här nedan ville meddela några fakta om personerna som jag
jag mycket väl sedan barndomen kände till.

Kolorre var torpare i Per Nils Hoka av Åsarums socken
och far till en son Mattis som ännu lever och är torpare i
Per Nils Hoka fastän på annan plats än föräldrahemmet. Han
kallas i dagligt tal för " Orra-Mattsen ". Var gubben Kolorre
lite smått knipslug så var Mattis däremot en dumbom som under
sin skolgång i Hokadals skola var utsatt för drift från alla
de andra skolpojkarnas sida. (han är ett par år äldre än jag,
född troligtvis 1858 men jag gick dock några terminer tillsam-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8482:40.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-mans med honom.) Hans systrar voro alla yngre. Kolorre själv var utflyttad från Allmundryds församling i Småland och därstädes hade han en bror som hette " Orre-Schwen ", en styv trollgubbe, som en gång under pågående gudstjänst i den närlägna Allmundsryds kyrka manade upp Näcken ur Mörrumsån och lät honom ligga på bron över ån vid Idekulla under hela gudstjänsten förrän han lät honom slippa lös. Kolorre var i vår ort många gånger anlitad såsom trollgubbe, men skulle han taga ihop med något särdeles viktigt uppdrag så fick han gå upp till bror Schwen i Nykyrke (Allmundsryd) ty Kalle var inte så lärder på sådant som Orraschwennen. Kalle var behäftad med något fabrikationsfel i talorganen, troligtvis beroende på så kallat tungband som i första barndomen ej blivit ordentligt avhjälpt, han slöddrade gärna i talet, tungan ville gärna bli dubbelvikt i munnen och han hade svårt för att kunna hålla saliven på sin plats, den rann gärna ut då han talade med någon. Otaliga voro de uttryck som folk efterhärmade honom på den grund att han

ACC. NR M. 8482:41.

Landskap: Blekinge
Härad: Bråkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hade svårt att utsäga orden. Så var det hans uttryck: " Dorr sa Kolorre i morra blir det orrvär ". (se uppsatsen i Blekinge Bygder) Dorr var ett uttryck som han nog sen barndomen begagnat. Om han t. ex. träffade någon som bjöd på snus, en sup eller om de skulle byta knivar, snusdosor eller han blev anmodad att komma till någon och arbeta, så om Kalle var hågad för saken sa han alltid "dorr" med skarpt r-ljud. Ville han däremot inte gå med på saken så sa han aldrig dorr. Så hände sig en gång Bengt Fredrikssons Fredrik och Johannes en dag på senhösten, det var rimfrost på träden, båda nu nämnda bröderna gingo upp åt marken för att skjuta orrar på bulvan och kommo förbi Kolorres stuga (belägen på Bengt Fredrikssons ägor) så sa Johannes: " I dag är det orrvär Kolorre, sedermera fövrängdes uttrycket så att man sade dorr sa Kolorre, i dag är det orrvär. Men Kolorre hade begagnat uttrycket dorr i över 30 år förrän detta tillägget kom till och när det första gång sades så var det precis motsats mot vad det sedan blev.

ACC. NR M. 8482 :42.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Av de här nämnda bröderna Fredrik och Johannes blev Fredrik ägare av gården och fader till en son Olof som för närvarande har fädernegården (1925) en son Bernt som blev sjöman samt flera flickor varav några ännu leva och äro bosatta i orterna därömkring. Johannes var en vildhjärna, söp och slogs mest för slagsmålets skull sällan av giltig orsak. Han reste sedan till Amerika och har mig veterligt ej sedan fått höra av sig. Som bevis på hans råhet kan omtalas att han en gång kom från Karlshamn en kväll, full och präktig samt bad sin gamla mor som redan gått till sängs om ett par strumpor istället för de han havt om dagen ty de voro våta och han skulle prompt tillbaka om kvällen ut till en krog kallad " Pölsekrogen " och släss. Kärringen nekade ty hon tyckte väl som så att detta var ej bättre näje än han kunde vara det förutan. Johannes blev arg, fattade bössan som hängde på väggen och skjuter hagelskottet genom dynan som kärringen låg under, kastade sedan bössan och gick. Dynan var emellertid tjock och haglen trängde ej igenom utan gumman blev oskadd. Kärringen talade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:43.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

om händelsen för mig många gånger då jag var liten pojke men lade alltid till: " Jag blev så Herrans välsignat rädder när skottet small och röken slog i öjnen på mig så du kan allri tro att". Kort härefter reste Johannes till Amerika.

Karl-Orres far hade varit soldat vid Smålands regemente och hette Orre, därav kom namnet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8482:44.

Landskap: Blekinge *Upptecknat av:* August Holmberg
Härad: Bräkne *Adress:* Svängsta.
Socken: Asarum *Berättat av:*
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

" Tigge - Massen " .

(Se samma uppsats i 2:dra årgången av Blekinge Bygder)

Tiggemassen var född omkring 1830 i Ringamåla församling tro-ligtvis å Bengsboda hemman. När han var 7 år gammal skulle han komma till en skräddare i lära, som då bodde i Torstarp, Asarums församling men som sedan flyttade till Bengts-Hoka längre norrut där han bodde under sin skoltid. Masse var emellertid en odåga som hellre sprang på vägarne och gästade än han företog sig något nyttigt arbete, varför han snart sprang från sin mästare " Styva-Johan " och begav sig hem till sin mor. (Jag har aldrig hört varken Masse själv eller någon annan nämna något om hans far, så att han lär nog liksom " Net-Lassen ", aldrig haft någon utan vuxit upp ändå.) Kärringen, Masses mor, band ett rep om pojken för att han inte skulle springa från henne och begav sig iväg med honom tillbaka till Styva-Johan. Det gick någorlunda bra tilldess de kommo bara en liten bit

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8482:45

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

från där Styva Johan bodde, vid det nuvarande vägskälet vid " Kila-krogen ", där var då liksom nu åkrar båda sidor vägen och vägen går fram på en tämligen hög utfyllnad över den låglända marken. Där rinner en liten bäck fram som säkert en gång i tiden havt större dimensioner erosionsfåran i marken är så bred som om en mindre å strukit fram här. Över denna fördjupning går vägen fram på en rätt hög bank. När Masse och hans mor kommo tar Måns av sig mössan och kastar den så långt från vägen, in i rågåkern, han orkade. Hur kan det va mens du gör så Macke frågte kärringen. (Kärringen kallade aldrig pojken för Måns eller Masse utan Macke.) Jo sa Masse, går Ni efter hättan så springer jag då och skall jag gå efter hättan så springer jag då. Kärringen hade ingen annan råd än att fortfara med att leda fram sin ljuva telning till skräddaren varefter hon fick gå tillbaka efter mössan och tillbaka till skräddaren, där Masse dock inte blev gammal. Han blev en landsvägsdrivare allsin tid, frimodig, munvig, oförskämd och ytterst slagfärdig i sina uttryck fastän dessa i allmänhet voro av så grovkornig

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:46.

Landskap: Blekinge..... Upptecknat av: August Holmberg.....
Härad: Bräkne..... Adress: Svängsta.....
Socken: Asarum..... Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Bjärnamåla, Asarum.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

art att det ej i skrivt låter sig göra att uttrycka dem hur noggrant de än träffar huvudet på spiken. Jag skall återge några , men säger ifrån i förväg att det icke är jag som uttalat dem.

En vinterdag med snöyra, kall och blåsig kom Masse till Ingeniör Santesons i Asarum, på gården möter Masse gamla fru Santeson på väg till "W.C." Guda sa Masse, guda ä du ute i sådant herrans väder sa fru Santeson. Jaha sa Masse, den brölöse och den sk-t-trängde måste ut hurudant vädret är.

ACC. N:o M. 8482:47.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:
Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång gick Masse och spankulerade på torget i Karls-hamn, så kom herrar C.Bergh, handl. Stenstrand, tobaksfabri-kör Dahl och boktryckare Lagerbladh i sällskap gående. Stenstrand som var en levnadsglad person och väl visste, att på något sätt skulle ett dråpligt svar bli följden om man tilltalade Masse, sa därför när de gingo förbi, guda Masse, vad gör du i dag. Vid tilltalet vände Masse sig och ögonblickligt igenkännande personerna var följande svar genast tillreds : " Jag går på berget, sätter mig på stenen, sk-ter i dalen och torkar mig i ändan med lagerbergsblad." var och en av sällskapet fick sin släng.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482 :48.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

År 1868 var ett svårt år beroende på föregående års långvariga torka och därav följande missväxt som flock icke kändes så svår 1867 som året efter förrän den nya skörden kunde tagas i bruk. Frampå sommaren kom Masse en dag till Mathis Hanssons i Torstarp, kända och berömda för sin givmildhet mot alla fattiga samt bad om bröd. Moran sa icke nej, men beklagade att så mycket folk vore nödsakade att gå omkring och tigga ty snart hade de ingenting att ge dem. Å mor lilla sa Masse Ni har gett mig så många mål nu i många år att jag skall gärna göra någon återtjänst igen, följ med mig så skall Ni slippa att svälta, jag skall tigga för oss bågge två, Ni skall slippa göra annat än bara bära tiggarpåsen.

ACC. NR M. 8482:49.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång kom Masse till Jöns Bengtsson i Gungvala och bad mot Lina om en skjorta, Lina gick efter en till honom, som visserligen var ren men ett par mindre hål funnos på den. Masse tog emot samt vecklade upp och granskade plagget trädde så fingrarna igenom hålen och höll fram den under det han yttrade : " Jaså Gungvala bönder bestå sig med sådana skjortor om Ni än tycker att den är bra nog för er att ge bort så är det under min karaktär (värdighet) att ta emot den, samt lade skjortan och gick.

ACC. NR M.

8482:50.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag lärde känna till Massé under mina barnår och hade alltid mitt näje av att åhöra hans mustiga tal och de bitande svar han alltid var färdig att servera. När jag sen blev äldre och jag någongång uppehöll mig i hemorten kom han gärna åt det håll jag var ty jag brukade alltid ge honom en tolvskilling (25 öre) till att ta sig en sup för. Han var så tokrolig att man kunde omöjligen låta bli att skratta åt hans påhitt. Stötte man sig icke med honom så var han ej elak men den som försökte göra sig lustig på Masses bekostnad kunde ge sig blankt aitan på att ha hoppat i dålig tunna. Han har en gång av en skribent blivit betecknad såsom inkarnation av allt vad ont och elakt är och ville han utösa sin vredes skålar så var nog uttrycket riktigt. Jag mins en gång under en arbetsperiod i Asarum, i huset intill där jag arbetade var en viss Å-n bosatt, en högfärdig översättare som hade någon slags skrivgöromål vissa dagar i veckan, för övrigt höll han sig hemma, var icke gärna sedd av den omkringboende befolkningen heller. Så en dag

ACC. N:o M. 8482 : 57.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kom " Tigge-Massen " larvande vägen fram, jag ropade honom an och när han kom upp sa jag till honom, ser du den där Å. som går där i trädgården och spätserar, skäll ner honom grundligt och kom sen tillbaka så skall du få pengar till en sup. Jaha, Masse tog några lätthopp med de breda fotbladen så att sanden yrde omkring till han kom inpå Å. Denne tittade förvånad upp. Hör du skorplöpen började Masse och sen rann orden som ärter ur en säck, den andre började gå vägen ner mot Asarums by för att slippa ifrån Masse men han följde med ända ned till Kurreboda förrän han vände om. När han kom tillbaka gav vi honom 25 öre vardera och som vi voro sju man blev det 1:75. När Masse mottagit dessa sa han: " I dag när jag kommer till stan så trodde att det är såsom en annan tiggegubbe kommer, i hel --te är det heller.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8482:52.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Masse blev inte så gammal, han blev överkörd av en våldrännare till bonde på landsvägen i närheten av " Pölse-krogen " och låg sedan några dagar hos ett torparefolk i Ryedal 1/4 mil öster om Svängsta, varefter han transporterades till Ringamåla där han hörde till och där dog han något därefter.

En sägen har gått att Masse en gång sålt sitt skelett till doktor Frykman i Karlshamn, så att Frykman även gjort bruk härav. Jag vet icke hur denna sägen uppkommit kanske berodde det på att Frykman var innehavare av ett människoskelett.

Men jag arbetade åt Frykman när han byggde sitt nya hus vid Drottninggatan i Karlshamn och han var då i besittning av ett skelett av en mänsklig kropp och detta var åtminstone 15 år förrän Masse dog. Denna sägen går bland folket i alla fall den dag som i dag är och tros av ganska många så att det är icke omöjligt att det blir en historia även härav en gång i framtiden då den mognat till. Nu är emellertid både Masse och Frykman döda, Frykman dog i Berlin efter en operation han måste underkasta sig. Han led av " stenpassion ".

Skriv endast på denna sida!